

Кастусь ГУВАРЭВІЧ

ДРАМА ПРОСІЦА У КІНАМАТОГРАФ

Гукі прыёмнага тэлебачання ўражываюць пачуццямі, гэта настраіць васіле. Уладзімір Лынько даводзіць на маневеры яшчэ адну старажытнаю радзінку «Беларусь-62». Першую частку такіх прыёмнікаў Мікіта радзінкава ўжо выпусціў. Яны выдатна зарэкамендавалі сабе. А хутка пачнецца іх серыяльнае вытворчасць. Старажытныя радыёлы пойдуць і на ўнутраны рынак, і на экспарт. Фота Э. ТРАГУБОВІЧА.

тыт на адну каляду, прайшоў перад намі бесцэнным кінематографічным цэнтрам і ніводнага паміж нас не захаваў. Параўнальна не так даўно дэманстраваўся другі «Беларускі мінут да сваянна». А што помніць яго гора?

У ВЯНОК ДРУЖБЫ

9 верасня ў дом юнака балгарына прыйдзе святло настрай: у гэты дзень спадзюцца 21 год з часу ўстаўлення ў краіне народнай улады. Як водгул на гэту дату, у нашай рэспубліцы з 10 па 20 верасня праводзіцца Дні балгарскай культуры.

Дарэчы, дружба звязала нашы народы. Асабліва выраслі прылы гэтага дружба ў пасляваеннае час, калі народ Балгарыі атрымаў магчымасць навукай, культуры.

У юныя гады пашыраюцца нашы гаспадарчыя сувязі з Балгарыяй — абмен вытворамі, аказанне ўзаемнай эканамічнай дапамогі. А што датычыць культурнага абмену, дык тут асабліва ёсць пра што разважаць. Беларускі чытач за апошнія гады пазнаёміўся з многімі пісьменнікамі Балгарыі. Вядомыя тыраны выданыя ў Беларусі творы Хрыста Боцева, Івана Вазова, Хрыста Смірненскага, Ніколы Валчарава, Андрэя Гуляева, Крума Бунгорова, Стана Даскалава і іншых вядомых мастакоў слова. Толькі сёння выйшаў у свет зборнік балгарскай паэзіі «Ад строй балканскіх у пераходзе Ніла Гілевіча». У зборнік увайшлі вершы 63 сучасных балгарскіх паэтаў.

Шырокая папулярнасць нарасціла ў нашай рэспубліцы музычная мастацтва Балгарыі. Высокай артыстычнай і валанай культуры балгарскіх спеваў, якія часта гаспадарылі ў Беларусі, знайшлі тут шмат шчырных і ўдзяльных прыхільнікаў.

Дні балгарскай культуры ў Беларусі пройдуць па зместнай праграме. Сябра братняй культуры адрыцца ўрачыстым вечарам у Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Вечары дружба пройдуць у многіх гарадах і вёсках на прадпрыемствах, у калектывах. Чкаючы да сябе балгарскія тэатры, трактарназаводчы, шахцеры, Салігорскія студэнты Беларускай вярстэта імя Леніна і Мінскага педінстытута, стэндаўдучнікі Мінскага завода імя Ілліна. Вечар, прысвечаны жанчынам Народнай Рэспублікі Балгарыі, з удзелам прадстаўнікоў балгарскай культуры будзе наладжана на фабрыцы «Камунарка».

Лектары таварыства «Веды» ў гэты дзень азнаёмяць шырокую беларускую грамадзянства з поспехамі сацыялістычнага будаўніцтва ў братняй рэспубліцы, з дасягненнямі балгарскага народа ў навуцы і культуры.

На прадпрыемствах і ва ўстановах адрыцца шматлікія фотавыстаўкі і фотавыстаўкі аб жыцці балгарскага народа. Беларуская дзяржаўная бібліятэка імя Леніна рыхтуе вялікую выставку балгарскіх кніг. Выстаўкі кніг будуць арганізаваны ў многіх гарадскіх і сельскіх бібліятэках і сельскіх клубных будынках, гэтыя творы ў час Дня можна будзе набыць у юныя магазінах.

Салон-магазіна Савецкай мастацтва БССР будзе наладжана выстава рэспубліканскай работ мастакоў Балгарыі.

Масавыя гуляння, прысвечаныя савецка-балгарскай дружбе, адбудуцца ў нядзелю, 12 верасня, у парку імя Чалюсцінаў у Мінску.

У канцы верасня і ў сакавіку будуць арганізаваны прагушчы балгарскай музыкі, а ў Беларускай філармоніі мінчане пазнаёмяцца з балгарскай эстрадай, праслухаюць канцэрт з твораў балгарскіх кампазітараў.

Кінатэатр «Мір» у час Дня наладзіць паказ балгарскіх фільмаў. У кінатэатры «Звязда» і ў кінатэатры «Патэа» да сябе балгарскія тэатры. У кінатэатры «Мір» у час Дня наладзіць паказ балгарскіх фільмаў. У кінатэатры «Звязда» і ў кінатэатры «Патэа» да сябе балгарскія тэатры.

Шырока адзначаць свята балгарскай культуры і мастацтва літаратурныя рыхтуецца вечар, прысвечаны балгарскай літаратуры, на якім будуць выведаны і паказаны балгарскія тэатры, на якім будуць выведаны і паказаны балгарскія тэатры.

Дні балгарскай культуры ў Беларусі звязаны з вялікай падзеяй у духоўным жыцці рэспублікі.

НАВІНЫ БІБЛІЯТЭК

Крулеўская раённая бібліятэка, якой загадае ваялікі аматар кнігі Ігар Алексеевіч, многае робіць па прапагандае твораў беларускіх пісьменнікаў. Сёння тут праведана дзесяць літаратурных вечароў, канферэнцый чытачоў, дыспуты.

Вечар беларускай паэзіі, які адбыўся ў раённым Доме культуры 17 жніўня, — адзначыўся па ліку масава мерапрыемства бібліятэкі. Настаўніца Н. Сіняк расказала аб сучаснай беларускай паэзіі. Затым свае новыя творы прачыталі пісьменнік Іван Шышко, выпускніца сярэдняй школы Валыцкая Софія і рабочы Іван Шашок.

Гэты цікавы вечар закончыўся паказам кінафільма пра народнага пісьменніка Беларусі Кандрата Крапіва.

СЕЛЬСКІЯ КНИГАНОШЫ

Калектыву Камарскай раённай бібліятэкі шмат увагі аддае тым вёскам дэ паўсякдзень, дзе няма бібліятэкі. У такіх населеных пунктах створаны і працуюць ужо 12 перасолак, чатыры хатнія і тры гарадскія бібліятэкі, тры пункты выдання кніг.

Грамадская бібліятэка ў вёсцы Чарнік загадае вучанца 9 класа Люба Дземічуха Камарска-каляскага Петра Лышчыка — ініцыятар стварэння хатняй бібліятэкі ў вёсцы Ліна.

Добра працуюць перасолак бібліятэкі ў вёсках Бабычы, Галенчыны, Уцяны, дзе прапалігандаваны кнігі звязаныя з вучанцамі Вольга Дуб, Валя Лышчык і настаўніца пачатковай школы А. Лось.

ТЭМАТЫЧНЫЯ ВЫСТАўКІ

У Мінску на вуліцы Макоўскага знаходзіцца масавая бібліятэка № 12. Гэта вуліца — цэнтр асянго з мікраараднага сталіцы. Жыве на ёй шмат кнігалюбаў, аматараў твораў беларускіх пісьменнікаў. Каб дапамагчы чытачам у выбары кніг, работнікі бібліятэкі зрабілі настаянныя тэматычныя выставкі літаратурны: «Вялікая Айчынная вайна ў беларускай мастацкай літаратуры», «Наш суцэсны ў беларускай мастацкай літаратуры», «Беларуская паэзія». Абсталова таксама краязнаўчы куток «Беларусь свой край, чытайце кнігі аб родным краі», які мае раздзелы: «Мінулае Беларусі», «Беларусь Савецкая», «Па гарадах і вёсках Беларусі», «Літаратура і мастацтва Беларусі».

ЗА СІНІМ ДУНАЕМ

З 20-га па 30-е верасня ў Беларусі адбудуцца Дні беларускай культуры. Ва ўсёнародным намітэце балгара-савецкай дружба ў Сафіі нарасціліся і пачаўся паказ балгарскай мастацтва паведамліць, што гэтыя Дні будуць адзначацца і святкавацца ў нашай краіне.

У Сафіі і ў іншых гарадах Балгарыі ў гэты дзень адрыцца выставкі беларускай кнігі, народнага мастацтва (разьба па дрэву, ткацтва, ілюстрацыя), беларускай сучаснай графіцы і мастацтва шыль. Вялікая фотавыстаўка будзе арганізавана ў гарах і вёсках. Фотавыстаўкі і фотавыстаўкі пра Беларусь зацікавяць таксама жыхароў многіх іншых гарадоў і вёсак Балгарыі.

Зусім навука ў выдавецтва «Народна культура» ў Сафіі выйшаў томін выбраных твораў Пямена Панчанкі ў пераходзе на балгарскую мову Найдана Выхава і Івана Давідзана. А публікацыя дзяржаўнае выдавецтва выдала асобнай кніжкай на балгарскую мову «Альпініска баладу», «Франтавыя старонкі» і «Пастку» Віталя Вышкава.

Амаль усе балгарскія часопісы і газеты ў Дні беларускай культуры гасціна прадстаўляюць свае старонкі пераходам з сучаснай беларускай літаратуры. Так, у дзевятым нумары часопіса «Балгара-савецкая дружба» будуць надрукаваны вершы Пятруся Броўкі, Максіма Танка, Пятра Арнада Кулішова, Пямена Панчанкі ў пераходзе Найдана Выхава. З беларускай прозы часопіс дружа апавадзіць Васіля Вышкава «Палачан» у пераходзе Георгія Выхава. Перакладны змяшчае ў часопісе згод аб творчасці празаічэскага часопіса пазнаёміць таксама і з вершамі аўтараў Савецкай Арміі Васіля Вышкава, зробленым у выязненні Сафіі ў 1944 годзе. У розных газетах і часопісах рыхтуецца да друку вершы С. Габрусева, М. Гілевіча, Г. Бураўкіна, А. Вялюжына, М. Аўрамчыка, А. Шамкіна, Я. Брыля, Ул. Караткевіча, Я. Сырыгана, І. Мележа, І. Навуменкі, Б. Сачанкі, М. Стральцова, І. Чыгрынава, А. Карпюка. У пераходзім у гэты дзень навукаваны таксама літаратурным партэаў і нарысы Максіма Лужына, Анатоля Вольгіна, Рыгора Бардуліна, Ніла Гілевіча, Данута Білья, Аляксея Пысіна, Валыцкія Юныш.

Дні беларускай культуры ў Балгарыі яшчэ больш умацоўць братнюю дружба народаў.

Праз некалькі год побач з першай гасцінай будзе настаянны яшчэ дзве новыя.

Далей будзе санаторыя і турыстычная зона. На высокай кручы над возерам стане корпус турыстычнай базы, выкананы ў сучасных архітэктурных формах. Сваёй зоджывы ён будзе паверты ўбок возера.

Новы беларускі курорт «Нарач» будзе створаны ў раёне стаянны і збудаваны дзешчых сучасных збудаванняў. Трэба яшчэ вырашыць многа неабходных і дзешчых патаўняў. Для гэтага добра было б стварыць адны адміністрацыйны і практычны орган, які будзе кардынаваць усё будаўніцтва і размяшчэнне санаторыя. Сёння будзе ў Нарачы вядуць розныя ведамствы і арганізацыі. За гэты час размяшчэння грамадзянскіх і стварэння існуючы пераходчы, якія не дазваляюць праводзіць адзіную будаўнічую палітыку.

Неабходна паклапаціцца аб захаванні нарачскай прыроды. Сёння тут можна сустрыць людзей, якія базілітацыя высякаюць малалы лес для сваіх патаўняў. Засмешваюцца нарачскай берэгі і асы. Часам у возеры спускаюць канальніцкія венты.

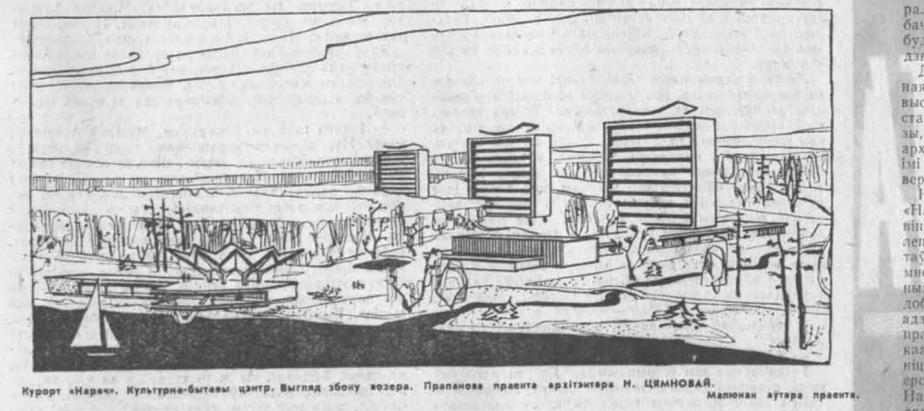
Мне здаецца, трэба таксама выдзяліць добрыя рэкамендацыі прыроды і дзешчых, паставіць шчыткі і ўказальнікі на дарогах каля возера, якія б знішчылі людзей з новым курортам.

В. СУШЧЫЦ, архітэктар.

пласкі шкланы аб'ём. З аднаго боку над ім павісяць бетонныя казыркі-паліта. На гэты паліцерадае будучы настаянны і стаянны. Над літоўна размяшчэння асянговага зала рэстарана, якая сваёй формай будзе нагадваць вількую вясну.

Ад рэстарана працягнуцца алеі да кінатэатра і курортнай базы, якія аб'яднаюць паміж сабой гарызантальным будынкам, дзе размяшчаны магазіны, камбінаты бытавога абслугоўвання.

Ады з праектаў прапануе яшчэ возера на крутым беразе настаянны будынак рэстарана. Ён будзе складацца з трох асянговых элементаў. Увадой берату працягнуцца

Курорт «Нарач». Культурна-бытавы цэнтр. Выгляд з боку возера. Прапанова праекта архітэктара М. ЦІМНОВА. Малюны аўтара праекта.

БЕЛАРУСЬ АРХІТЭКТУРНАЯ КУРОРТ «НАРАЧ»

Прыгожыя нашы беларускія азёры — Нарач, Мядзель, Мясра, Батрына, Бледнае, Рудаківа.

У апошні час сюды прыядае ўсё больш і больш турыстаў і адпачываючых. Тут можна сустрыць масквічоў, ленинградцаў, віленцаў. На Нарача пабудаваны светлавы сучасны карпусы дома адпачынку «Нарач», санаторыі Беларускага, санаторыі гарадскіх турыстаў, спартыўныя базы інстытутаў і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, піянерскія лагеры.

У раёне возера Нарач вырашана стварыць рас-

публікацыйную зону адпачынку. Па парку ў Беларускай БССР у Беларускай дзяржаўнай практычным інстытуте праектаваны адпачынку асянгова-група спецыялістаў.

Сёння ўжо робіцца калынавая дарога каля возера, якая з'явіць паміж сабой курортнай зоны. Гэта будзе прыгожая магістраль.

Ажурныя канструкцыі высокіх будынкаў павісяць і гасцінцы са шкліа і бетону арганічна ўліваюцца ў лясны і парокі, створыць новыя выразны сілует. Хутка на беразе возера па-

не ваялікі бетонны казыркі-паліта. На гэты паліцерадае будучы настаянны і стаянны. Над літоўна размяшчэння асянговага зала рэстарана, якая сваёй формай будзе нагадваць вількую вясну.

Ад рэстарана працягнуцца алеі да кінатэатра і курортнай базы, якія аб'яднаюць паміж сабой гарызантальным будынкам, дзе размяшчаны магазіны, камбінаты бытавога абслугоўвання.

Кудымніцкім пунктам усяго ансамбля з'явіцца высокі будынак гасцінцы, ён будзе добра працягвацца з боку возе-

КАЛІ Б ПА-САПРАўДНАМУ І

Глыбока былі раскрыты драма драматычны маніфіст фільма «Праз могілкі», ён напэўна, меў быў куды большую папулярнасць у глядачоў, бо ў аснове адзінае апавяданні П. Ніліна, павадае якой пастаўлены фільм, і ў самым фільме яшчэ пазначаныя востра драматычна гісторыя. Калісьці юны партызанскі атрад двух хлопцаў — сынаў Міхася і Фелікса — вярнуўся ў вайну з фашысцкімі акупантамі. Пасля Міхася зноў павярнуўся ў мястэчка да той жа самай сям'і Бурзевых, каб з дапамогай выплываць тут да партызанскіх падрыўнікаў. Хутка гіне апошні сын Бурзевых Фелікс і сам Бурзевы. Тым не менш маці ўсё дэруе Міхасю, якога яна да гэтага ненавімі адчувае не перыязнацца да Міхася.

Ці маглі стаць гэтыя сітуацыя асновай вяхлоўнай драмы і драматычнага твора Бэзумоўна. Але ўсё буда ў тым, што сама драма тут толькі нава. Пра ўсю гісторыю з сымі, якія загінулі ў партызанскім атрадзе, мы дазнаем толькі з рэплік герояў фільма. Мы не бачым і не суперажываем і маці трагедыю яе сына, не адчуем яе цяжкую душэўную драму і таму толькі разумеем, а не адчуваем яе перыязнацца да Міхася.

У аўтара фільма была яшчэ магчымасць паказаць (а не расказаць) драматычную калію, калі гіне муж і апошні сын Бурзевы. Праўда, і смерць не падрыўнава папярэднімі падзеямі. Так ці інакш, але гэта мусіла яшчэ больш паглыбіць непрыязнасць маці да Міхася. І ўсё ж яна даруе яму. І яе не дзіўна, але гэта метамарфоза маці нас таксама не хвалюе. А не хвалюе таму, што памеж паміж яе ненавісці і даражаннем нічы не з'яўляюцца ў фільме. У гэтым прамежку няма той псіхалагічнай градыцы, на якой можа быць выразіць сапраўды глыбокі і вяхлоўны вобраз маці. Справа ж не ў тым, дэзваж ці не дэзваж Сазон Іванавіч Міхася ў мястэчка, выплываць ці не выплываць з нямецкіх бомбаў тол. Справа ў тым, як маці, прстая жанчына, узнімаецца над сваім горам дэ ўсхваляванне непавядаючы самых жывых ахвяраў у яе перамогі над ворагам. А вось гэтага як і няма ў фільме.

Вобраз маці, які павінен быць цэнтральным, згубіўся срод менш значных. Менш значныя (Сазон Іванавіч, Фелікс, Ева) перараслі сваю адрэаграфію, набылі непэрыязнаць, уяўную шматзначнасць і заслужылі вобраз маці. І драма яе, якая маглі стаць цэнтральным нервам фільма, загублена, скамежана, разбівацца ў эпізодычных вобразам і падзеям. Таму і не атрымаўся цэльнага драматычнага твора, які закрануў бы сэрца глядача. Відзец, таму глядач і не памінуўся да яго, хоць фільм адзначаны цікавым рэжысёрскім, аператарскім і акцёрскім мастацтвам, але даволі спрыяльнаму прэсу (я маю на ўвазе таксама і артыкул Г. Бэзумоўна ў «Говары і газэце «Літаратура і мастацтва» ад 4 мая г.г.). Але гэта адзіна з тых ірадыяў, якія маглі глядачы і прэса засталіся пры сваіх думках. І на гэты раз глядачы мелі больш грунтоўны падставы.

Драма, якую не пусцілі ў фільм, адомасціла за сябе.

Фільм не ўсхваляваў глядачоў яшчэ і па другой прычыне. Яны бачылі і ведалі падзеі партызанскай і падпольнай барацьбы куды больш ярчэй, чым тыя, што паказаны. Можна было б паказаць і такія будыні, пасвоіму яны таксама цікавыя. Цікава яны пададзены і ў апавесці П. Ніліна. Перанесеныя ж у фільм, яны страцілі сваю літаратурную абаяльнасць, бо не быў знойдзены і кінематографічны эквівалент. Тая апісальнасць, якая была арганічна ў апавесці, зусім аказалася непрыдатнай для кінематографічнага твора. Дзешчых прэзеды, праходы, неабавязковыя размовы, якія стаяць рэплікаў выліку толу абшарылі рытм і тэмп фільма, знізілі яго кінематографічны ўспрыманне.

Аповесць П. Ніліна прапавала зусім іншага кінематографічнага вырашэння.

КАЛІ Б ПА-САПРАўДНАМУ І

Якая галоўная заганга так званай апісальнай драматычнай гіі? Яна выракае сваё гаспадарства з бяздзейнасцю. Пазбаўлена неабходнасці актыўна дзейнічаць, інакш кажучы — вырашае драматычныя канфлікт, развівае драму, яны тым самым пазбаўляюцца і свайго характара. Колькі іх, бэш характэрных, бяздзейных, які бышы

КНИГІ-ЛАўРЭАТЫ

Падзесятыя вылікі VII Усеасянгога конкурсу на лепшыя мастацкія афармленні і паграфічныя выданні кнігі 1964 г.

Ад нашай рэспублікі на гэты конкурс было прадстаўлена 26 кніг з іх ішчэнцыя ўдзельны высокай ўзнагароды — дыплому VII Усеасянгога конкурсу.

Выдаюць II ступені ўдзельны кнігі выдывацца «Беларусь» — зборнік нарысаў «Міра прасіма» пра Мінск (мастак Л. Асеевіч і рэдактар І. Шамкіна), «Сэрца на далоні» (мастак А. Кашуцкі), Захвалювальны дыплом адзначаны «Вібрацыя твораў» ў двух тамах А. Кулішова, «Гамлет» і «Сянеты» В. Шкэспіра, тама «Кацярына» Т. Шаўчанкі, зборнік вершаў

ПІСАЛЬНАЯ

Бязмысук драматычна, пазбаўлена прудай чалавечай не паможа стварыць вобразчынскія, якія вызначылі лічы і прыкметы нашага цымяльна бязвольнасці і безнасцы герояў інаватарскай тургі арганічна чужыя прасавецкага рэалістычнага мастацтва хутэй міне (а яны ўжо м гэта модная пошасць, яны шырэй крысцяца шлях для сапраўднага на стварца.

М. Танка «Гітот вады», «Дударык» В. Віткі, «Зелянушка і кратышка» М. Машары і іншыя кнігі выдывацца «Беларусь».

Упершыню па раздзеле выяўлячай прадукцыі ўзнагароджаны нашы фотальбомы «Белавеская пушча», «Мінск у творчасці мастакоў» (выдывацца «Беларусь»).

Па раздзеле падручнікаў два заахвалювальныя дыпломы атрымаў выдывацца «Народная асвета».

Кнігі, адзначаныя дыпламамі конкурсу, адправіліся ў вялікае падарожжа па краіне. Праз некалькі час яны будуць лманастравацца ў Мінску, куды накіруецца Усеасянгова перасоўная выстаўка лепшых выданьняў 1964 года.

